

نازادی روژنامه گه‌ری، راده‌برین . . . ، ئه‌رکه‌کانمان

که‌ژال حه‌مه‌ ره‌شید

kazhal@yahoo.com

چهند مانگی رابردوو ده‌ورانیك بوو كه ده‌سه‌لاتداران له كوردستان (PUK، PDK) جم و جولیكى تازه‌یان ده‌ست پیکرد بۆ هیرش كرد نه‌سه‌ر نازادی روژنامه‌گه‌ری و به‌رتسه‌ك كرده‌وه‌ی مه‌ودای روژنامه‌گه‌ری كه‌ ئه‌وان پیمان وایه مه‌ودایه‌كى فراوانه كه روژنامه‌نوسان كاری تیدا ئه‌كهن. ئه‌م باره‌یه‌وه ته‌كانیكى تازه‌یان دا بۆ لی‌سه‌ندنه‌وه‌ی مافه‌كانی روژنامه‌نوسان و پاشه‌كشه پیکردنیان له‌جۆریك له‌ نازادی كه روژنامه‌گه‌ری و روژنامه‌نوسان له‌ كوردستان خه‌ریك بوون پیا‌ده‌یان ده‌كردو ده‌ستیان بۆ‌برد بوو. ئه‌مانه له‌ بابته‌ی گرتن و زیندانی كردنی روژنامه‌نوسان وه‌ داگایی كردنیان و سو‌كایه‌تی پی‌كردنیان و داخستنی روژنامه‌كان و ریگه‌گرتن له‌بلاو بو‌نه‌وه‌یان و ته‌نانه‌ت دانانی داگای نا‌شكرا بۆیان !!

ئیره‌دا ئه‌وه‌ بلیم كه‌ ئه‌وه ته‌نها كاری ئه‌و چهند مانگ و ده‌وره‌یه‌ی ده‌سه‌لات داران نه‌بوه له‌ هیرش كردنه‌ سه‌ر نازادی روژنامه‌گه‌ری و نازادی راده‌برین، به‌كو ئه‌مه به‌شیکه له‌ پراكتیكى سیاسی ئه‌وان و به‌به‌رده‌وامی خه‌ریكى پیا‌ده‌ كردنی بوون، ته‌نانه‌ت ئه‌م كارانه‌ هه‌ولدا نه‌ پیناو درێژه‌دان به‌ته‌مه‌نی ده‌سه‌لاته‌كه‌یان، چونكه‌ به‌بێ ئه‌م كارانه‌ ده‌سه‌لاتی ئه‌وان ماتای واقعی خۆی نابیت. به‌لام ئه‌م هیرشانه‌ ناو‌به‌ناو توند ترو درنانه‌ تر ده‌بنه‌وه به‌تایبه‌تی له‌ده‌وره‌یه‌ی وانه‌ه‌سه‌س و قه‌یانگرتوه‌كانیاندا هه‌روه‌ها به‌پیی هه‌ل و مه‌رجی سیاسی و شیواوی كوردستان كه‌ دیسان ئه‌وان ده‌رگه‌ری قه‌یران نه‌كاته‌وه، له‌لایه‌كى تریش به‌پیی هه‌ل و مه‌رج و ئاستی به‌رزو نزمی بزوتنه‌وه‌ی روژنامه‌گه‌ری و هه‌لو‌بستی خه‌باتكارانه‌ی روژنامه‌نوسان ئه‌م هیرشانه‌ هه‌ندی كات له‌لایه‌ن ئه‌حزاب و ده‌سه‌لاتدارانه‌وه له‌پاشه‌كشه‌داده‌بن و هه‌ندی كاتیش ئه‌وان گورزی قایمه‌تر ده‌وه‌شینن بۆ به‌رگرتن به‌ نازادی روژنامه‌گه‌ری و راده‌برین.

نموونه‌ی به‌رجه‌سته‌ی ئه‌م كارانه‌ش له‌ چهند مانگی رابردوو دا گرتن و زیندانی كردنی روژنامه‌نوس (مه‌م بورهان قانع) سه‌رنوسه‌ری هه‌فته‌نامه‌ی (رای گشتی) و (عماد شیخانی) نووسه‌ری كتیبه‌ی (توركمان، كوردی تورك زمان)، هه‌روه‌ها داگایی كردنی (ئاسۆس هه‌ردی) سه‌رنوسه‌ری هه‌فته‌نامه‌ی هاو‌لاتی و ١ سال حك‌م دانی، جیگای باسه‌ ئه‌م حك‌م دانه‌ له‌ داگای نا‌شكرا دا به‌ریوه‌ ده‌چیت و، له‌وه‌ش خرا‌پتر به‌ ناماده‌بونی نه‌قیبه‌ی سه‌ندیكای روژنامه‌نوسان !!!!!!

ئه‌م هه‌ل و مه‌رجه‌دا مه‌سه‌له‌ی روژنامه‌گه‌ری و نازادی روژنامه‌گه‌ری و راده‌برین بوه‌ باسیكى فراوان و هه‌مه‌لایه‌نه‌ له‌نیو‌ریزی روژنامه‌نوسان و نووسه‌رانى كوردستاندا. زۆریك له‌ روژنامه‌نوسان و نووسه‌ران بۆ به‌رگه‌ری كردن له‌ خۆیان و له‌ نازادی روژنامه‌گه‌ری و بۆ پش‌تیوانی له‌و هاو‌ریانه‌یان كه‌ له‌ زینداندان بوون ناره‌زایه‌تی خۆیان ده‌ری به‌ نووسینی ووتارو نامه‌ی ناره‌زایه‌تی و . . . ، روژانه‌ له‌سه‌ر لایه‌ره‌ی روژنامه‌كان و تۆره‌كانی ئه‌ن‌ته‌رنیته‌ چهن‌دین نووسین و بابته‌ ئه‌م باره‌یه‌وه‌ بلاو ده‌بو‌نه‌وه هه‌رلیره‌شه‌وه لیکۆلینه‌وه‌وه ته‌نانه‌ت بابته‌ی ته‌رجه‌مه‌كراو ووتو‌ویژو سمنا‌رو. . . ، له‌باره‌ی نازادی روژنامه‌گه‌ریه‌وه هاتنه‌ ئاراو. كه‌ له‌ راستیدا ئه‌مانه هه‌مووی جیگای ده‌ستخوشانه‌ بوون ته‌نانه‌ت ئه‌گه‌ر هشاریکی ئه‌وتۆشی نه‌خستبیته‌ سه‌ر ده‌سه‌لاتداران بۆ ئالوگۆر له‌باری عه‌مه‌لیه‌وه، به‌لام به‌رای من له‌باری سیاسیه‌وه ئه‌وانه هه‌ووستی سیاسی و جدی بوون كه‌ بیگومان كاریگه‌ری سیاسیشیان هه‌بوه له‌سه‌ر ده‌سه‌لاتداران، كاریگه‌ری ئه‌م جم و جوله‌ و ناره‌زایه‌تیانه‌ له‌وه‌دا ره‌نگی دایه‌وه كه‌ سه‌ندیكای روژنامه‌نوسانی جولانده‌ ئه‌م كیشانه‌دا هه‌رچه‌نده‌ ئه‌و‌كارانه‌ی ئه‌وان له‌دلسۆزی وه‌فاداریانه‌وه نه‌بوو به‌رامبه‌ر به‌ روژنامه‌نوسان، یان بۆ پاراستنی نازادی روژنامه‌گه‌ری، به‌لكو ئه‌وان له‌ ژێر فشاری روژنامه‌نوساندا جولانده‌ ئه‌گینا ئه‌وان قسه‌ی ناوی كه‌ چهند ریکخراویكى درووست كراوی ئه‌حزابن بۆپته‌و‌كرد نی‌ پایه‌ی خۆیان له‌نیو‌ریزی روژنامه‌نوساندا بۆخزمه‌ت به‌مانه‌وه‌ی حكیمان كه‌ به‌داخه‌وه له‌لایه‌ن به‌شیک له‌ روژنامه‌نوسانه‌وه ئه‌م كاره‌یان بۆ مه‌یسه‌ر بوه. له‌لایه‌كى تر دا به‌زاندنی پرۆژه‌ی یاسا‌كانی روژنامه‌گه‌ری له‌لایه‌ن (PUK و هه‌ل و مه‌رجه‌دا ئه‌مه‌ش بۆخۆی كاریگه‌ریه‌كى تری بزوتنه‌وه‌ی روژنامه‌گه‌ریه‌ له‌ كوردستان { كوردستانی نوێ، ژماره‌ } 2947 (٢٥ ی دیسه‌مه‌به‌ر ٢٠٠٢).

كیشه‌ی په‌رش و بلاوی (ریكخراو نه‌بوون) .

وه‌ك باس كرا ئه‌وه‌ی كه‌ به‌ریخرا له‌ ناره‌زایه‌تی له‌لایه‌ن روژنامه‌نوسانه‌وه جیگای ده‌ستخوشانه‌یه به‌لام كیشه‌كه له‌وه‌دایه‌ كه‌ ته‌واوی ئه‌و ناره‌زایه‌تیانه‌ په‌رش و بلاو بوون هه‌رگه‌س هه‌لو‌بستی شخسی و تایبه‌تی خۆی له‌نوسینی‌كدا به‌یان كرد له‌بلاو كراوه‌كاندا یان له‌سه‌ر ساپته‌كانی ئه‌ن‌ترنیته‌ كه‌ ئه‌مه‌ش له‌ راستیدا ناستیكى لاوازه‌ له‌ ناره‌زایه‌تی ده‌برین، ئه‌مه‌ش سه‌رئه‌نجامی ئه‌و واقعه‌یه‌یه كه‌ روژنامه‌نوسان خوا‌هنی ریکخراوی واقعی خۆیان ئین بۆ دیفاع له‌ مافه‌كانیان، وه‌ ئه‌م ده‌وره‌یه‌ ئه‌وه‌ش رۆشنگرده‌وه كه‌ روژنامه‌نوسان هیچ كام له‌و ریکخراوانه‌ی روژنامه‌نوسان كه‌ ئیستا له‌ كوردستان هه‌ن به‌ریكخراوی واقعی خۆیان نه‌زانای بۆیه‌ نه‌شیان توانی ئه‌م باره‌یه‌وه پش‌تیان پی‌به‌ستن. به‌شیک له‌ روژنامه‌نوسان ناره‌زایه‌تیان ده‌ری به‌لام پلاتفۆرمیک یان نه‌خه‌یه‌یكى عه‌مه‌لی دیاریكراو دیار نه‌بوو وه‌ه‌ندیكیش دیموكراسی وه‌ك ستراتییج پش‌تیان کرد بۆ به‌دییه‌ینی نازادی ره‌ها بۆ روژنامه‌گه‌ری (مه‌ریوان ووریا قانع، هاو‌لاتی ژماره‌ (96، 97، 98) ی

نه‌یان توانیوه‌ی تعبیر له‌ نازادی واقعی رۆژنامه‌گه‌ری بکه‌ن و پیاوه‌ی بکه‌ن، وه‌ نه‌یان توانیوه‌ ریگه‌ بده‌ن به‌ نووسه‌ران و رۆژنامه‌نووسانیان نازادی ره‌ها له‌ مه‌یدانی رۆژنامه‌گه‌ری‌دا پیاوه‌ بکه‌ن، هه‌ر بۆیه‌ دیسان رۆژنامه‌نووسان له‌ده‌روونی نه‌حزاییش دا ده‌رگه‌ری کیشه‌ ده‌بنه‌وه‌.

به‌لام نه‌وه‌ی ده‌توانی رۆژنامه‌نووسان له‌سه‌ری هه‌ورابن به‌جیاوازی هه‌رمه‌بیلیکی سیاسیانه‌وه‌ له‌فراوانکردنی کاری رۆژنامه‌گه‌ری و به‌ده‌ست هه‌ینانی نازادی فراوانتر له‌و مه‌یدانه‌دا، بۆنمونه‌ کارکردن و به‌ده‌ست هه‌ینانی بودجه‌ بۆ رۆژنامه‌نووسان و دا‌بن کردنی ئه‌مکاناتی مالی و فه‌راهه‌م کردنی پیاوایسته‌یه‌کانی وه‌ک چاپخانه‌و رادیۆ، تۆره‌کانی نه‌تته‌رنه‌یت، ده‌ست راگه‌یه‌شتنی ته‌واو به‌ مه‌یدیا جیه‌انه‌یه‌کان و هه‌واله‌کان... ، وه‌ه‌نگاکی تری راگه‌یه‌اندن. له‌مه‌باره‌یه‌وه‌ سه‌یرکه‌ن له‌کوردستان ریزیکی فراوان له‌نووسه‌رانی به‌تواناوه‌ خواوه‌ن خه‌یره‌و لیاقه‌ت هه‌ن، به‌لام زۆری کله‌یه‌ی تێچۆنی ده‌رچۆنی رۆژنامه‌و گۆفاره‌کان ده‌ستی نه‌وانی به‌ستوه‌ له‌به‌کاره‌ینانی خه‌ره‌و توانایاندا له‌ مه‌یدانه‌دا. هه‌لبه‌ته‌ فه‌راهه‌م نه‌کردنی ئه‌م پیاوایسته‌یه‌کان له‌لایه‌ن ده‌سه‌لات دارانه‌وه‌ عمه‌د یه‌و نه‌وان تابه‌توانن لێی که‌م نه‌که‌ نه‌وه‌ نه‌وان نه‌ک ئه‌م پیاوایسته‌یه‌کان فه‌راهه‌م ناکه‌ن به‌نکو به‌جۆریکه‌ ناره‌حه‌تیان کردوه‌ که‌ ته‌نها بۆ وه‌رگرتنی روخسه‌تی یاسایی بۆ رۆژنامه‌که‌ت ده‌بی به‌ پرۆسه‌یه‌کی نه‌وه‌یه‌ری بیرۆکراسی و ناره‌حه‌تدا برۆیت تا وه‌ری نه‌گریت.

5- فه‌راهه‌م کردنی زه‌مه‌ینه‌ی ده‌ست راگه‌یه‌شتنی ته‌واو به‌سه‌رچاوه‌کانی هه‌وال و بلاوکردنه‌وه‌ی راست و دروستی هه‌واله‌کان له‌لایه‌ن نه‌حزاب و ده‌سه‌لاتدارانه‌وه‌ تاوه‌کو رۆژنامه‌نووسان به‌توانن له‌سه‌ر بنه‌مای راستی نه‌وه‌ هه‌والانه‌ بۆچۆنی خۆیان بده‌ن، هه‌ر بۆیه‌ ده‌سه‌لات داران ناتوانن رۆژنامه‌نووسان تاوانبار بکه‌ن و چه‌قی سوکایه‌تی و زه‌یندانی کردنیان یه‌ به‌و شیوه‌یه‌ی که‌ ئه‌یستا به‌ریوه‌ نه‌چیت له‌کاتیکه‌دا رۆژنامه‌نووسان چه‌ندین ریگه‌ی سه‌خت نه‌گرنه‌ به‌ر بۆ به‌شویندا چۆنی هه‌وال و سه‌رچاوه‌ی روداوه‌کان، بۆیه‌ ده‌سه‌لات داران نه‌گه‌ر نه‌یانوه‌ی نه‌وه‌ هه‌وال و بۆچۆنه‌یه‌ی له‌ رۆژنامه‌کاندا به‌ هه‌له‌ هاتون راست که‌نه‌وه‌ و له‌به‌رامبه‌ریدا سزای رۆژنامه‌نووسان بده‌ن، ده‌بی پێش وه‌خت له‌هه‌ولی راست کردنه‌وه‌ی خۆیاندا بن و خۆیان را‌پۆرت وه‌ه‌والی راست و دروست و ئاشکرا بده‌ن، ریگه‌ نه‌گرن له‌گه‌یه‌شتنی هه‌واله‌ جیه‌انی و ناو‌خۆیه‌یه‌کان تا رۆژنامه‌نووسان نه‌که‌ونه‌ نه‌وه‌ هه‌لاله‌وه‌، هه‌لبه‌ته‌ ئه‌م کاره‌ش بۆ نه‌وه‌ جۆره‌ له‌ سیستم و ده‌سه‌لات ممه‌کن یه‌ بۆیه‌ ئه‌م کیشه‌ کیشه‌ هه‌ر به‌رده‌وام ده‌بیت و باشت‌ترین کاریک بۆ رۆژنامه‌نووسان داسه‌پاندنی پلاتفۆرمی داواکاری و مافه‌کانی رۆژنامه‌نووسان و پرۆژه‌ی واقعی رۆژنامه‌گه‌ریه‌ به‌سه‌ر ده‌سه‌لاتداراندا.

تییینی

له‌راستیدا من تانه‌وه‌ کاته‌ی له‌تایه‌یکردنی ئه‌م بابته‌ته‌ ته‌واو بووم هه‌یشتا نه‌وه‌ پرۆژه‌ رۆژنامه‌گه‌ریه‌یه‌ی یه‌کیته‌ی نووسه‌رانی کوردستان که‌ له‌ کوردستانی نوی دا بلاو بۆته‌وه‌ ته‌نها وه‌ک سه‌ردیڕ بینه‌بووم به‌لام پاش نه‌وه‌ هه‌یشتا من بابته‌ته‌که‌م نه‌ناردبوو بۆ کوردستا نه‌یت ده‌قی پرۆژه‌که‌م بینه‌ی. سه‌ره‌تا هه‌لویه‌ستیکم کرد له‌بلاو کردنه‌وه‌ی بابته‌ته‌که‌م به‌لام پاش نه‌وه‌ی چاوم خشاندا به‌ پرۆژه‌که‌دا دیسان بریارمدا بابته‌ته‌که‌ وه‌ک خۆی بنه‌رم بۆ بلاو بونه‌وه‌و هیوادارم له‌داها‌تودا به‌توانم له‌سه‌ر به‌نده‌کانی نه‌وه‌ پرۆژه‌یه‌ بنووسم.

2003/1/3